

УДК 351.86

DOI 10.36.030/2664-3618-2019-1-75-81

Наталія Клименко,

кандидат наук з державного управління, доцент,
начальник відділу організації фундаментальних та прикладних досліджень
Інституту експертно-аналітичних та наукових досліджень,
Національна академія державного управління при Президентові України
<https://orcid.org/0000-0001-5223-8166>

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОМИСЛОВОГО ВИЛОВУ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ ЗА МЕЖАМИ ЮРИСДИКЦІЇ УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті досліджено акти чинного законодавства України з державного регулювання господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України. У процесі їх аналізу встановлено, що для провадження зазначеного виду господарської діяльності вітчизняне законодавство передбачає одержання ліцензії, а також низки документів дозвільного характеру, квоти добування (вилову) певного виду водних біоресурсів та інших документів. Водночас визначено, що Ліцензійні умови провадження зазначеного виду господарської діяльності значною мірою містять норми, які зобов'язують ліцензіата виконувати вимоги законодавчих актів (законів та кодексів України, міжнародних договорів), що мають вищу юридичну силу, порівняно з постановою Кабінету Міністрів України, якою зазначені умови затверджені. Проведене дослідження дало змогу дійти висновку, що ліцензія, порівняно з іншими обов'язковими для одержання суб'єктом господарювання документами, який провадить господарську діяльність з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, не несе значного змістового навантаження. Крім того, знаходження місць провадження господарської діяльності за межами юрисдикції України ускладнює вжиття заходів нагляду (контролю) з боку відповідних органів. Зазначене, а також існування інших засобів державного регулювання у вигляді одержання документів дозвільного характеру, квот добування (вилову) певного виду водних біоресурсів та інших документів, передбачених міжнародними договорами, Кодексом торговельного мореплавства України та іншими вітчизняними законодавчими актами, є достатньою підставою для скасування ліцензування зазначеного виду господарської діяльності. Внесення відповідних змін до вітчизняного законодавства сприятиме зменшенню адміністративного тиску на суб'єктів господарювання та не створюватиме перешкод для дотримання Україною міжнародних зобов'язань.

Ключові слова: державне регулювання, ліцензування, документи дозвільного характеру, безпека, промисловий вилов водних біоресурсів.

Постановка проблеми. Забезпечення балансу між інтересами держави, бізнесу та суспільства, а також гарантування безпеки, забезпечення дотримання прав і свобод людини та охорона навколишнього природного середовища є одним із головних завдань, що постають перед державними органами будь-якої демократичної країни. Його вирішення здійснюється за допомогою державного регулювання діяльності державних і недержавних інституцій.

Зазначене державне регулювання базується на певних принципах і здійснюється за допомогою сукупності методів, заходів та засобів, які використовує держава для впорядкування відносин та запобігання негативним явищам, що виникають

(можуть виникнути) в процесі взаємодії недержавних інституцій між собою, з державними та міжнародними інституціями, людьми та навколишнім природним середовищем для досягнення поставленої мети. Цими заходами та засобами є визначені законодавством спеціальні дії, що дають можливість суб'єктам державного регулювання прямо чи опосередковано впливати на інституції, примушуючи або заохочуючи їх утримувати у своїй діяльності інтереси людини, суспільства та держави. Проте варто зазначити, що не всі види діяльності інституцій заслуговують на підвищену увагу з боку держави. Насамперед це стосується тих видів діяльності інституцій, наслідки якої прямо чи опосередковано можуть

справляти негативний вплив на забезпечення безпеки людини, суспільства, держави та погіршувати стан навколишнього природного середовища.

Сьогодні види діяльності, яким приділяється посилена увага з боку держави, та межі такого державного втручання визначаються законами та кодексами України, іншим нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Одним із таких видів діяльності є господарська діяльність з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

Водночас варто зазначити, що дослідження, проведені науковцями (Terry Miller, Anthony V. Kim, James M. Roberts with Patrick Tyrrell, 2019), свідчать про те, що найбільш поширеними бар'єрами для ведення господарської діяльності є надмірні й обтяжливі правила, установлені великою кількістю регуляторних актів, які призводять до значних економічних втрат та є одним із джерел корупції.

Аналіз останніх досліджень. Окремі аспекти державного регулювання господарської діяльності висвітлюється в роботах В. Воротіна (Воротін, 2002), О. Долгальнової (Долгальова, 2007), І. Драган (Драган, 2006), С. Жарої (Жарая, 2012), А. Комірного (Комірний, 2010), С. Кулика (Кулик, 2007) та ін. Проте переважна більшість з них базується на вітчизняних законодавчих та інших нормативно-правових актах, які на сьогодні зазнали значних змін або ж взагалі втратили чинність. При цьому дослідники з державного управління питанням удосконалення державного регулювання господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України загалом та його нормативно-правового аспекту зокрема уваги не приділяють.

Мета (цілі) дослідження. Метою цієї статті є дослідження актів чинного законодавства України, на підставі яких здійснюється державне регулювання господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, для виявлення шляхів удосконалення державного регулювання зазначеного виду діяльності.

Виклад основного матеріалу. Основні засади діяльності та державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів регулюються Законом України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів».

Серед визначених вищезгаданим Законом заходів і засобів державного регулювання наведемо таке:

– затвердження лімітів спеціального використання водних біоресурсів та розподіл їх на квоти

добування (вилову) між користувачами водних біоресурсів;

– видача дозволів, сертифікатів, довідок міжнародного зразка відповідно до вимог міжнародних договорів України з питань ведення рибного промислу і торгівлі рибою та морепродуктами (далі – міжнародні договори України);

– видача документів, передбачених Міжнародною конвенцією про стандарти підготовки, сертифікації персоналу риболовних суден та несення вахти 1995 р., Міжнародною конвенцією з охорони людського життя на морі 1974 р., Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 р. (далі – міжнародні конвенції та кодекси), Кодексом торговельного мореплавства України та іншими законодавчими актами;

– видача документів дозвільного характеру (далі – ДДХ) у сфері рибного господарства, яка, зокрема, регламентується законами України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»;

– ліцензування певних видів господарської діяльності, яке, зокрема, регламентується Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон про ліцензування).

При цьому варто зазначити, що одним із принципів, на яких базуються державна політика з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності та державна політика у сфері ліцензування зокрема, є захист прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, захист прав, законних інтересів суспільства та територіальних громад, охорона навколишнього природного середовища, захист обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави (Про ліцензування видів... ; Про дозвільну систему...).

Прийнятий у березні 2015 р. Закон про ліцензування, який визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, передбачав ліцензування господарської діяльності з промислового вилову риби, крім внутрішніх водойм та річок. Проте в грудні цього ж року до зазначеного Закону були внесені зміни, відповідно до яких вид діяльності, що підлягав ліцензуванню, було звужено до провадження діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України. При цьому було значно розширено перелік об'єктів, які підлягають промислому вилову під час провадження господарської діяльності, що ліцензується, оскільки до водних біоресурсів належать «прісноводні, морські, анадромні та катадромні риби на всіх стадіях розвитку, круглороті, водні безхребетні, у тому числі молюски,

ракоподібні, черви, голкошкірі, губки, кишково-порожнинні, наземні безхребетні у водній стадії розвитку, водорості та інші водні рослини» (Про рибне господарство...).

Вищезазначені законодавчі акти встановлюють, що суб'єкт господарювання (юридична чи фізична особа, яка може бути державною або недержавною інституцією), який бажає провадити господарську діяльність з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України зобов'язаний одночасно отримати ліцензію на провадження зазначеного виду господарської діяльності та низку ДДХ, а також квоти добування (вилову) водних біоресурсів у вигляді частки ліміту спеціального використання водних біоресурсів.

Відповідно до Закону ліцензування є «засобом державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямованим на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів» (Про ліцензування видів...).

«Вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання ліцензіатом (суб'єктом господарювання, який має ліцензію на провадження встановленого законом виду господарської діяльності) встановлюється ліцензійними умовами. Вони включають відомості про місця та засоби провадження господарської діяльності, а також кадрові, організаційні, технологічні та спеціальні вимоги» (Про ліцензування видів...).

Тож «господарська діяльність з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України провадиться на підставі ліцензії за наявності у ліцензіата матеріально-технічної бази для її провадження» (Про затвердження Ліцензійних умов...).

Кадрові вимоги передбачають «укладення трудових договорів із працівниками для призначення на посаду у складі екіпажу судна за кількістю, що відповідає встановленому мінімальному складу екіпажу судна» (Про затвердження Ліцензійних умов...).

Організаційні вимоги зобов'язують ліцензіата, зокрема «здійснювати промисловий вилов водних біоресурсів виключно в межах місць провадження господарської діяльності, зазначених у відомості про наявність у нього матеріально-технічної бази для провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, а також забезпечити подання звітності про обсяги вилучених за межами юрисдикції України водних біоресурсів з урахуванням вимог законодавства прибережних

держав та міжнародних договорів України» (Про затвердження Ліцензійних умов...).

Згідно з технологічними умовами ліцензіат зобов'язаний:

- здійснювати залежно від місцезнаходження рибогосподарського водного об'єкта промисловий вилов водних біоресурсів у строки та порядками лову, технічним і технологічним оснащенням, що визначені у міжнародних договорах України, з урахуванням режиму та правил рибальства на відповідному водному об'єкті;

- забезпечити відповідність риболовних суден вимогам безпеки мореплавства згідно із законодавством України, включаючи міжнародні зобов'язання України;

- забезпечити на суднах, що експлуатуються, наявність обладнання, облаштування приміщень та створення умов для проживання екіпажу згідно з Кодексом торговельного мореплавства України і міжнародними договорами;

- забезпечити наявність на суднах судових документів, передбачених Кодексом торговельного мореплавства України. Судно має перебувати у власності ліцензіата або використовуватися на умовах договору чартеру (фрахтування) (Про затвердження Ліцензійних умов...).

Вищевикладене свідчить про те, що більшість вимог, визначених Ліцензійними умовами, які є нормативно-правовим актом Кабінету Міністрів України, містять норми, якими встановлюється необхідність дотримання ліцензіатом вимог законів та кодексів України, а також міжнародних договорів, тобто вимог актів законодавства, які мають вищу, порівняно з постановою уряду, юридичну силу. Отже, обов'язковість виконання їх норм не потребує підкріплення постановою Кабінету Міністрів України.

При цьому варто зазначити, що перевірка органом ліцензування (Державним агентством рибного господарства України) відповідності суб'єкта господарювання вимогам Ліцензійних умов здійснюється формально – на підставі поданих документів. А перевірити додержання ліцензіатом вимог Ліцензійних умов на місці провадження ним господарської діяльності іноді досить складно, оскільки комісія, що створюється Держрибагентством, і до складу якої можуть входити виключно працівники його апарату і територіальних органів, для проведення такої перевірки доведеться виїздити на місце провадження діяльності – за межі юрисдикції України. Як приклад: промислові райони деяких видів біоресурсів (антарктичний криль, антарктичний ікляч) знаходяться у водах Антарктики.

Крім того, для здійснення промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції

України одержання ліцензії не виключає необхідності одночасного отримання ДДХ, видачу якого також здійснює Держрибагентство, до повноважень якого належить і розподіл між користувачами водних біоресурсів квот добування (вилову) їх певного виду, видача документів міжнародного зразка з питань ведення рибного промислу відповідно до вимог міжнародних договорів України, міжнародних конвенцій та кодексу, документів, передбачених Кодексом торговельного мореплавства України та іншими законодавчими актами, а також здійснення державного нагляду (контролю) у цій сфері.

Так, для суб'єктів господарювання, що займаються провадженням господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» передбачає отримання чотирьох ДДХ (пункти 139–142 Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»). До зазначених ДДХ належать:

- дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України;
- форма реєстрації уловів (реєкспорту) антарктичного та патагонського іклячів;
- дозвіл на імпорт та експорт зразків видів дикої фауни і флори, сертифікат на пересувні виставки, реєкспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків, які є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, у частині осетрових риб і виробленої з них продукції;
- підтвердження законності вилучення водних біоресурсів із середовища їх існування та переробки продуктів лову (для здійснення зовнішньоторговельних операцій) (Про рибне господарство...).

Крім того, Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» не виключає необхідності отримання інших ДДХ, передбачених міжнародними договорами України.

Варто зазначити, що дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України містить інформацію про:

- судно, його капітана та власника;
- акваторії Світового океану, де дозволено здійснювати рибальство;
- дозволені для використання знаряддя лову та вид спеціального використання;
- дозволені для вилучення види водних біоресурсів та обсяги вилучення (Про затверджен-

ня Порядку видачі дозволу на спеціальне використання...).

Зазначена інформація подається суб'єктом господарювання Держрибагентству для отримання дозволу і вноситься до нього.

Для одержання ліцензії вона також подається, проте ліцензія не містить зазначеної інформації і жодного практичного навантаження не несе. І, як зазначалося вище, переважна більшість документів, що містять зазначену інформацію, також видається Держрибагентством. Тож суб'єкт господарювання спочатку одержує в Держрибагентстві низку документів, передбачених міжнародними договорами України та Кодексом торговельного мореплавства України, а потім подає інформацію про них зазначеному агентству з метою одержання ліцензії та ДДХ, що призводить до значного адміністративного навантаження на суб'єкта господарювання.

Зважаючи на вищевикладене, варто наголосити, що одним з основних принципів державної політики у сфері ліцензування передбачено таке: «ліцензування виду господарської діяльності застосовується лише до такого виду, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання» (Про ліцензування видів...). Останнє положення зазначеного принципу, на нашу думку, є визначальним для спрощення державного регулювання господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, оскільки проведений нами аналіз вітчизняного законодавства свідчить про наявність достатньої кількості інших засобів державного регулювання зазначеної діяльності. А положення Ліцензійних умов значною мірою декларують необхідність дотримання вимог законів і кодексів України, а також міжнародних договорів України та вимагають подання Держрибагентству інформації про документи, які ним же і видаються.

Крім того, варто зважити на той факт, що переважна більшість норм, що містять Ліцензійні умови провадження зазначеного виду господарської діяльності не регламентують заходи щодо захисту прав, законних інтересів громадян, їх життя чи здоров'я, навколишнього природного середовища, захисту обмежених ресурсів держави та забезпечення її безпеки, а містять відсилання до законодавства (у тому числі до законів та кодексів України), включаючи міжнародні зобов'язання. Це також стосується захисту прав, законних інтересів, життя чи здоров'я громадян, які залучаються до провадження зазначеного

виду господарської діяльності (капітани і члени екіпажу суден флоту рибної промисловості та інші працівники), а також виконання Україною міжнародно-правових зобов'язань щодо забезпечення гарантій і створення умов безпеки, захисту інтересів під час провадження діяльності з промислового вилову водних біоресурсів.

Зважаючи на зазначене, взявши до уваги те, що законодавство провідних країн, серед яких, зокрема США та країни Євросоюзу, передбачає державне регулювання зазначеного виду господарської діяльності у вигляді лімітування та квотування промислового вилову водних біоресурсів, пропонуємо внести зміни до Закону про ліцензування щодо виключення з частини першої ст. 7 зазначеного Закону, якою визначено вичерпний перелік видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, п. 21 з метою скасування ліцензування господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України у зв'язку з його невідповідністю одному з принципів державної політики у сфері ліцензування, оскільки у Держрибагентства в наявності достатня кількість інших засобів державного регулювання зазначеної діяльності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи, слід зазначити, що в процесі проведення дослідження було встановлено, що для провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України вітчизняне законодавство передбачає одержання суб'єктом господарювання (державною або недержавною інституцією) ліцензії та дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України, а також інших ДДХ, квоти добування (вилову) певного виду водних біоресурсів і документів, передбачених міжнародними договорами України, міжнародними конвенціями та кодексом, Кодексом торговельного мореплавства України тощо, видачу яких здійснює Держрибагентство.

Отже, необхідність отримання всього переліку вищезазначених документів призводить до надмірного державного регулювання господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України. У процесі

дослідження встановлено, що ліцензування зазначеного виду господарської діяльності не несе значного змістового навантаження. Наслідком скасування його ліцензування буде зменшення адміністративного тиску на суб'єктів господарювання, які здійснюють провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України.

Водночас це не справлятиме суттєвого впливу на забезпечення безпеки держави, захисту прав, законних інтересів, життя чи здоров'я громадян, охорони навколишнього природного середовища під час провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України, оскільки для їх гарантування достатньо існуючого державного регулювання в рамках вітчизняної дозвільної системи у сфері господарської діяльності, а також заходів і засобів державного регулювання, передбачених Кодексом торговельного мореплавства України та іншими вітчизняними законодавчими актами, міжнародними договорами і конвенціями.

Зважаючи на вищевикладене, ліцензування господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України підлягає скасуванню у зв'язку з існуванням достатньої кількості інших заходів і засобів державного регулювання в зазначеній сфері. Водночас внесення змін до Закону про ліцензування щодо скасування ліцензування зазначеного виду господарської діяльності не перешкоджатиме виконанню Україною міжнародно-правових зобов'язань, оскільки переважна більшість положень Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України містять тільки відсилання до законодавства України та міжнародних договорів.

Подальші розвідки передбачається присвятити дослідженню актів чинного законодавства України, на підставі яких здійснюється державне регулювання інших видів господарської діяльності, яким державою приділяється підвищена увага, з метою вдосконалення державного регулювання діяльності недержавних інституцій.

Список використаних джерел

- Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2002. 392 с.
- Долгальова О. В. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління сталим розвитком підприємств малого бізнесу в Україні: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02. Донецьк, 2007. 451 с.
- Драган І. О. Формування державної підтримки розвитку малого підприємництва: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Запоріжжя, 2006. 20 с.
- Жарая С. Б. Формування механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні в контексті євроінтеграції: регіональний аспект: дис. ... д-ра держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2012. 390 с.

- Комірний А. В. Державне регулювання розвитку малого підприємництва в ринкових умовах: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2010. 189 с.
- Кулик С. М. Державна регуляторна політика сприяння розвитку малого підприємництва: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Запоріжжя, 2007. 20 с.
- Про затвердження Порядку видачі дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів за межами юрисдикції України або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання зазначеного дозволу: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2013-%D0%BF> (дата звернення: 16.06.2019).
- Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з промислового вилову водних біоресурсів за межами юрисдикції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 845. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2016-%D0%BF#n8> (дата звернення: 16.06.2019).
- Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення: 16.06.2019).
- Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15> (дата звернення: 16.06.2019).
- Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 № 3677-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17> (дата звернення: 16.06.2019).
- Terry Miller, Anthony B. Kim, James M. Roberts with Patrick Tyrrell. 2019 index of Economic Freedom 25 th anniversary edition. Washington: The Heritage Foundation, 2019. 496 p. URL: https://www.heritage.org/index/pdf/2019/book/index_2019.pdf (дата звернення: 16.06.2019).

References

- Vorotin, V. Ye. (2002). Makroekonomichne rehulivannia v umovakh hlobal'nykh transformatsij [Macroeconomic regulation in the conditions of global transformations]. Kyiv: Vyd-vo UADU (in Ukr.).
- Dolhal'ova, O. V. (2007). Teoretyko-metodolohichni zasady mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstv maloho biznesu v Ukraini [Theoretical and methodological principles of the mechanisms of public administration are the constant development of small business enterprises in Ukraine]. Doktors'ka dysertatsiia [Doctoral dissertation]. Donetsk: Donetsk State University of Management (in Ukr.).
- Drahan, I. O. (2006). Formuvannia derzhavnoi pidtrymky rozvytku maloho pidpriemnytstva [Formation of state support for small business development]. Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii [Abstract of thesis candidate's dissertation]. Zaporizhzhya: Humanitarian University "Zaporizhzhya Institute of State and Municipal Management" (in Ukr.).
- Zharaia, S. B. (2012). Formuvannia mekhanizmiv derzhavnoho rehulivannia pidpriemnyts'koi diial'nosti v Ukraini v konteksti ievrointehratsii: rehional'nyj aspekt [Formation of mechanisms of state regulation of entrepreneurial activity in Ukraine in the context of European integration: regional aspect]. Doktors'ka dysertatsiia [Doctoral dissertation]. Kyiv: Academy of Municipal Management (in Ukr.).
- Komirnyj, A. V. (2010). Derzhavne rehulivannia rozvytku maloho pidpriemnytstva v rynkovykh umovakh. [State regulation of small business development in market conditions]. Kandydats'ka dysertatsiia [Candidate's dissertation]. Kyiv: Academy of Municipal Management (in Ukr.).
- Kulyk, S. M. (2007). Derzhavna rehuliatorna polityka spriannia rozvytku maloho pidpriemnytstva [State regulatory policy for the promotion of small business]. Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii [Abstract of thesis candidate's dissertation]. Zaporizhzhya: Humanitarian University "Zaporizhzhya Institute of State and Municipal Management" (in Ukr.).
- Cabinet of Ministers of Ukraine (2013). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 zhovtnia 2013 r. № 800 "Pro zatverdzhennia Poriadku vydachi dozvolu na spetsial'ne vykorystannia vodnykh bioresursiv za mezhamy iurysdyksii Ukrainy abo vidmovy v joho vydachi, pereofornlennia, vydachi dublikata ta anulivannia zaznachenoho dozvolu" [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Procedure for the Issuance of a Permit for the Special Use of Water Bioresources outside the jurisdiction of Ukraine or refusal to issue it, reissue, issue a duplicate and revoke the permission"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2013-%D0%BF> (Accessed 16 June 2019).
- Cabinet of Ministers of Ukraine (2016). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2016 r. № 845 "Pro zatverdzhennia litsenzijnykh umov provadzhennia hospodars'koi diial'nosti z promyslovoho vylovu vodnykh bioresursiv za mezhamy iurysdyksii Ukrainy" [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of Licensing conditions for conducting economic activity for industrial catching of water bioresources outside the jurisdiction of Ukraine"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2016-%D0%BF#n8> (Accessed 16 June 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2015). Zakon Ukrainy "Pro litsenzuvannia vydiv hospodars'koi diial'nosti" [The Law of Ukraine "On licensing of types of economic activity"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (Accessed 16 June 2019).

- The Verkhovna Rada of Ukraine (2005). Zakon Ukrainy "Pro dozvil'nu systemu u sferi hospodars'koi diial'nosti" [The Law of Ukraine "On permissive system in the field of economic activity"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15> (Accessed 16 June 2019).
- The Verkhovna Rada of Ukraine (2011). Zakon Ukrainy "Pro rybne hospodarstvo, promyslove rybal'stvo ta okhoronu vodnykh bioresursiv" [The Law of Ukraine "On Fisheries, Fisheries and Water Bioresources"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17> (Accessed 16 June 2019).
- Terry Miller, Anthony B. Kim, James M. Roberts with Patrick Tyrrell. (2019). 2019 index of Economic Freedom 25 th anniversary edition. Washington: The Heritage Foundation. URL: https://www.heritage.org/index/pdf/2019/book/index_2019.pdf (Accessed 16 June 2019).

Nataliia Klymenko,

*Ph.D in Public Administration, Associate Professor,
Head of the Department for the Organization of Fundamental and Applied Research
of the Institute of Expert-Analytical and Scientific Research,
National Academy for of Public Administration under the President of Ukraine*

IMPROVEMENT OF THE STATE REGULATION OF ECONOMIC ACTIVITY IN THE INDUSTRIAL CATCH OF AQUATIC BIORESOURCES OUTSIDE THE JURISDICTION OF UKRAINE: REGULATORY AND LEGAL ASPECTS

Maintaining a balance between the interests of the state, business and society, as well as guaranteeing security, ensuring human rights and freedoms, and protecting the environment belong to one of the main tasks public authorities of any democratic country are facing to. Its decision is implemented through state regulation of the activity of both state and non-state institutions. The types of activities receiving high attention by the state, and the limits of such state interference are determined by laws and codes of Ukraine, other normative legal acts, as well as international treaties ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine. One of examples is economic activity for the production of aquatic bioresources outside the jurisdiction of Ukraine.

The purpose of the article is to investigate the acts of the current legislation of Ukraine, on the basis of which state regulation of economic activity on industrial catch of aquatic bioresources outside the jurisdiction of Ukraine is carried out, in order to identify ways of improving the state regulation of the specified activity.

Results. As we have found throughout the study, licensing of this type of economic activity does not carry a significant substantive content. Therefore, the consequence of the cancellation of its licensing would have reduced administrative pressure on economic entities carrying out economic activities on the catch of aquatic bioresources outside the jurisdiction of Ukraine, and simplified the rules for organizing this type of economic activity.

At the same time, this will not have a significant impact on the protection of rights, legitimate interests of citizens, human life or health, the environment and the security of the state, while conducting industrial activities on the catch of aquatic bioresources outside the jurisdiction of Ukraine, since there is enough to guarantee them a state regulation within the framework of the domestic licensing system in the field of economic activity, as well as measures and means of the state regulation, provided by the Code of Trade Shipping of Ukraine and other domestic legislation and international treaties.

Keywords: state regulation, licensing, permitting documents, security, industrial catch of aquatic bioresources.

Матеріал надіслано 18 червня 2019 р.

Цитування:

Клименко Н. Удосконалення державного регулювання господарської діяльності з промислового виллову водних біоресурсів за межами юрисдикції України: нормативно-правовий аспект. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. Вип. 1. С. 75–81.

Повна версія статті доступна також на сторінці:
<http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua>